

KINNITATUD
Keskkonnaamet
11.12.2023
korraldusega nr 1-3/23/659

Kauksi loodusala (Kauksi männisinelase püsielupaiga) kaitsekorralduskava

Potentsiaalne männisinelase haudepuu vanas loodusmetsas. Foto: Triin Amos

1. Ala iseloomustus

Kaitstava ala nimi	Männisinelase püsielupaik (KLO3000002)
Loodusala nimi	Kauksi loodusala (EE0070115) (joonis 1)
Pindala	9,7 ha
Asukoht ja piirid	Ida-Viru maakond, Alutaguse vald, Kauksi küla Leitav Keskkonnaportaalist
Kaitsekord	Keskkonnaministri 06.05.2005 määrus nr 34 „ Männisinelase ja eremiitpõrnika püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ”
Koostaja nimi	Triin Amos
Koostamise aasta	2023
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskkonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Kauksi loodusala peamiseks väärtuseks on kaitsealuse metsamardika männisinelase (*Boroschneideri*) elupaik ning elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*). Väikesepinnalise metsamassiivis asuva ala säilimiseks aktiivseid kaitsemeetmeid ei rakendata, väärtuste kaitseks tuleb tagada koosluste areng loodusliku protsessina.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kauksi loodusala KKK on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel kaitseväärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest.

Inventuurid ja uuringud

Esimest korda määrati alal esinev elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*) Natura pilootprojekti raames 2000. aastal. Kava koostaja täpsustas elupaigatüübi esinemist, piire ja hinnanguid 2023. a.

Männisinelase esmaleid pärineb 1999. a (vaatleja Ilmar Süda), hilisemalt on elupaika kontrollitud 2014. a inventuuri raames¹.

---

¹ Männisinelase inventuurpotentsiaalsetes elupaikades, MTÜ Putukamaailm (koost U. Roosileht, M. Moor). Tallinn, 2014.

2. Kaitseväärtused ja kaitse eesmärgid

Kauksi loodusala² kaitse-eesmärkideks on seatud männisinelase (*Boros schneideri*) elupaik ja elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*).

Kauksi männisinelase püsielupaiga³ kaitse-eesmärgiks on männisinelase elupaiga kaitse liigi soodsa seisundi tagamiseks.

Tabelis 1 on elupaigatüüpide seisund ja eesmärk määratud looduses reaalselt olemasoleva, st inventeeritud ja EELISesse kantud elupaigatüüpide alusel. Vastavalt sellele tuleb korrigeerida standardandmebaasi andmeid vanade loodusmetsade (9010*) esinemise ulatuse osas, mida alal esineb SDFi esitatust rohkem (SDF 3 ha → esineb 4,7 ha).

Tabelis 1 võetakse kokku Kauksi loodusala kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused kaitsekorralduskava perspektiivis.

---

² Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 615 "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri"

³ Keskkonnaministri 06.05.2005 määrus nr 34 "Männisinelase ja eremiitpõrnika püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri"

Tabel 1. Kauksi loodusala kaitseväärtuste koondtabel (kooslused)

Kaitseväärtus ⁴	Seisund ⁵ (pindala/esindus- likkus)	Kaitse eesmärk ⁶	Mõjutegur id	Meetmed	Oodatav tulemus ⁷	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁸
Vanad loodumetsad (9010*) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	Kokku 4,7 ha: 3,3 ha – B 1,4 ha – C	<ul style="list-style-type: none"> • säilitamine 3,3 ha (B) • parendamine 1,4 ha (C→B) 		<ul style="list-style-type: none"> • looduslikule arengule jätmise • vana loodumetsa nimetamine kaitse-eesmärgiks 	• heas seisus elupaika on säilinud 4,7 ha ulatuses	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas (SDF 3 ha → 4,7 ha)	0,00/0,00

Tabel 2. Kauksi loodusala kaitseväärtuste koondtabel (liigid)

Kaitseväärtus ⁹	Seisund	Kaitse eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused
Männisinelane (<i>Boros schneideri</i>) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> • 1 elupaik • 2014. a 1 vastne • alal leidub liigile sobivaid haudepuid (päikesele avatud jämedaid lahtise korbaga surnud mände) 	<ul style="list-style-type: none"> • elupaik on asustatud • elupaiga soodsa seisundi säilitamine (sobivate haudepuude esinemine) 	Väikesepinnalisel kaitsealal ei ole tagatud sobiva vana metsakoosluse järjepidevus	<ul style="list-style-type: none"> • kaitstava ala laiendamine tagamaks järjepideva üleküpsenud mände sisaldava metsamassiivi olemasolu • inventuur elupaiga seisundi ja populatsiooni arvukuse väljaselgitamiseks 	<ul style="list-style-type: none"> • elupaik on asustatud • looduslal leidub liigile sobivaid haudepuid 	Loodusala ja seda ümbritsev metsamassiiv jääb tervenisti Alutaguse rahvusparki laiendustepaneku alale.

KE (jah/ei) – on või ei ole kaitstava ala kaitse-eesmärk;

LoD – loodusdirektiivi lisa number;

LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk

⁵ Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne

⁶ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050.

⁷ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant.

⁸ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 3) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks ning seda võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) **esimene prioriteet** – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) **teine prioriteet** – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) **kolmas prioriteet** – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 3. Vajalikud tegevused aastaks 2033

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Männisinelase inventuur	9,7 ha	Inventuur	KeA	I	2024
Hooldus, taastamine ja ohjamine						
2	Vanad loodusmetsad (9010*) seisundi parendamine	1,7 ha	Koosluse seisundi parendamine läbi loodusliku arengu	KeA	I	2050
Kavad, eeskirjad						
3	Kaitsekorra ja kaitse-eesmärkide muutmine (Alutaguse RP laiendamine)		Kaitsekorra muutmine	KeA	I	2025
4	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
5	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul

Külastuskorraldus ja tähistamine

Külastuskorralduslikke rajatisi ja tähiseid paigaldada ei ole plaanis.